

Ако режим индиректно и стане иза овог пројекта, он неће дозволити да подршка буде таква да се пређе цензус. У сваком случају Двери ће узети део гласова ДСС

Невладина организација Двери или како се још увек званично зову „Национална организација слободних људи - Српски сабор Двери“ најавила је „да ће се појавити на изборима као независна политичка изборна листа“ под називом „Двери - Покрет за живот Србије“. Истакли су „да неће постати само још једна политичка странка већ широки надстраначки покрет који почива на новом народном договору“.

Није спорно да свако има право да се региструје и да се појави на изборима. Дакле, Двери прво морају да се региструју а то кошта и захтева доста времена. У мају 2009. године донет је Закон о политичким странкама. Закон познаје само политичке странке. Какав ће назив оснивачи дати некој странци, то је само форма која нема везе са суштином те странке. Стога је ирелевантно да ли у називу имате реч странка, партија, покрет, збор, лига и сл. Жеља да неко буде „широки надстраначки покрет“ углавном не значи да ће то и бити. Има ли бољег примера од Српског покрета обнове, монархистичке, четничке и клерикалне странке, а опет евроатлантске, натовске, евроунијатске, странке која се данас отворено залаже за „признавање косовске стварности“ (читај: за независност Косова). Та странка покрет није била ни када је основана нити је то данашња љуштура те странке. Стога изненађује посезање оснивача Двери за овом излизаном демагогијом - нећемо бити странка, него покрет. Није шија, него врат, каже народ. Да би потцртали своју намеру да буду јединствени на политичком небу Србије, оснивачи Двери користе превазиђене фразе. Двери ће бити јединствене и посебне ако њихово будуће политичко деловање буде такво. Активност Двери као НВО је једно, а њихова будућа активност као странке, нешто сасвим друго. Углед који су остварили као НВО, који мени није споран, али многима јесте, нису остварили сами, већ за то треба да захвале свима који су им помагали, финансијски или организационо - СПЦ, ДСС, министарствима и предузећима, појединцима и свима осталима. По закону, када се региструју, Двери ће бити само још једна од седамдесетак регистрованих

политичких странака (до сада је по новом Закону регистровано 76 странака, последња је била Комунистичка партија Јошке Броза) (16).

Посебан проблем је што је општепознато да оснивање једне странке и њен рад веома много коштају. Од оснивања странке је својевремено одустао и Зоран Дракулић, назовимо га олигархом или магнатом, како вам драго. Без више стотина хиљада евра се не може ни замислити рад једне нове амбициозне али непознате странке, током само једне године на целој територији Србије. Само овера 10.000 потписа представља велики финансијски залагај, а камоли успостављање комплетне инфраструктуре, са све сталним трошковима одржавања те страначке структуре.

Навео сам коме Двери треба да се захвале до сада. Поставља се питање коме треба да се захвале од сада? Односно одакле ће долазити новац за рад будуће странке? Од ДСС сигурно неће. Неће ни од чланова јер је то немогуће у овој немаштини. Остају као и до сада - СПЦ, министарства, предузећа и неки нови донатори. Дакле, режим. Можда ће неко рећи да СПЦ није део режима? Са друге стране, можда ће неко тврдити да је овај режим киднаповао СПЦ? И поред та два можда, стоји и историјска чињеница да су цркве увек биле на страни власти. А власт је током историје ретко када била на страни народа.

И наравно, поставља се питање коме је у овој кризи потребна још једна политичка странка? Нисам присталица теорије завере. Међутим, не може се оспорити чињеница да се будуће бирачко тело Двери потпуно поклапа са бирачким телом ДСС. Као што се бирачко тело СРС поклапа са будућим бирачким телом још једне најављене странке - СНП Наши 1389. И врло је чудно да ће једине две опозиционе странке које се опиру и режиму и Западу и чије је деловање супротно оном режимском баш у предизборној години добити конкуренцију у виду нових политичких странака које полажу право на исто бирачко тело.

Некакав неодговарајући одговор на питање које проистиче из ових чудних околности даје један од челника Двери (Бошко Обрадовић) у интервјуу за сајт Српског културног клуба (СКК)(13). Он наводи да су циљна група Двери апстиненти. Међутим, сасвим је јасно да једна потпуно нова и непозната странка не може привући апстиненте у значајнијем броју, већ бираче других странака. Некакве апстиненте на следећим изборима може привући само СНС, а чак и они у ограниченом броју. Питање које је постављено од стране СКК Обрадовићу се тиче и потенцијалног узалудног губитка неколико процената гласова које би Двери освојиле, али не би прешле цензус, па би те гласове узели родољубивим странкама, и ти гласови би у коначном скору припали двома

најјачим странкама после избора. На тај део питања челник Двери не одговара. А то питање је кључно. Да ли Двери могу прећи цензус од пет процената? Не морате бити ни политички аналитичар ни стручњак за изборе да вам буде јасно да Двери не могу прећи цензус. После одласка Динкића из владе постало је јасно да ће избори бити одржани на јесен, највероватније. Чак и да буду одржани наредне године, Двери немају времена ни могућности да постану препознатљиве и прихватљиве довољном броју грађана да би прешле цензус.

Поставља се, наравно, и питање колики и чији новац и подршка (и медијска) стоје иза Двери? Ако режим индиректно и стане иза овог пројекта, он неће дозволити да подршка буде таква да се пређе цензус. У сваком случају Двери ће узети део гласова ДСС. Готово је сигурно да је тај део недовољан да пређу праг парламента са све осталим гласовима које ће освојити. Да ли ће тај део бити толики да спусти неку странку испод цензуса, то нико не може да предвиди. Наравно, да ДСС није ни идеална ни безгрешна странка и да је и сама допринела свом положају али сам сигуран да је утицај ДСС на положај у коме се налази био и јесте мали, и да је већи део онога што се догодило и догађа ДСС изван руку ДСС. Исто то важи и за СРС. Претежан утицај на то су имали Запад, олигарси, режим и медији. Мало ли је?

„Србија пре свега“ или „Двери пре свега“ - црквена странка?

На конференцији за штампу челници Двери су изнели основна начела свог деловања са изборним слоганом „Србија пре свега“. На једно начело сам се већ осврнуо и критиковао га (паролу „Нисмо странка, ми смо покрет!“). Да додам и ово. У тексту у коме се износе та најопштија начела и разлози оснивања се експлицитно каже: "Не правимо политичку странку...". То је неистина. Већ сам доказао да ће Двери бити само још једна политичка странка. Потом се изражава оправдано огорчење на власт, политичке странке и паразитизам политичко-страначког система због распродаје економских добара, огорчење због ружења српског народа, због урушавања породичних вредности итд. Такође, у уводу „Новог народног договора“ се оштро (и опет оправдано) нападају „уједињени монополи“- „западних амбасада, страних банака, домаћих тајкуна, корумпираних политичара и контролираних медија“.

Морам да приметим да је од опште критике неоправдано изузета СПЦ. Од смрти Патријарха Павла (Гојка Стојчевића), човека који је својим горостасним примером, скромношћу и светошћу чувао углед целе Цркве, дакле, од његове смрти углед Цркве опада и поред видне подршке режима врху СПЦ, а пре свега Мирославу Гавриловићу и онима који су га изабрали (неће се нико дрзнути да тврди да га је одабрао Бог?). Углед

опада захваљујући самом врху СПЦ (поступци према Владици Артемију, залагање за долазак папе у Ниш и изградњу огромног католичког крста изнад Ниша, срастање са режимом, и од раније, због симоније и веће бриге појединаца у СПЦ о материјалним него о духовним вредностима итд.). Врх СПЦ је, као и режим, потпуно одвојен од народа и свакодневних проблема обичног човека (и покојни Патријарх је указивао на то критикујући расипност), али Двери то пребацују само режиму. Јасно је због чега Двери то раде.

Разумљиво је стога што су они као организација настали под окриљем СПЦ. Разумљиво је и стога што и као странка настају под тим истим окриљем. Неће бити нетачно да у будућности, чим се региструју, Двери буду упрошћено називане и „Црквеном странком“. Да би били објективни у том погледу и покушали да отклоне примедбу о зависности од СПЦ, било је потребно макар овлаш рећи коју критичку реч и о одговорности СПЦ за стање у коме се налазимо.

На овом месту ћу нагласити своју позицију, да не буде неспоразума. Овај текст, као и сви текстови које сам написао (а један објавио и на сајту Двери) изражава искључиво моје ставове. И поред тога што сам атеиста, поштујем СПЦ због тога што макар једним делом (нажалост, малим) ради на духовном уздизању грађана. Због тога сам током осам година које сам провео у врху Општине Стари Град (2000-2008) био горљиви иницијатор и заговорник давања велике материјалне помоћи за СПЦ (дата је помоћ од више десетина милиона динара, на мој предлог), о чему најбоље може да посведочи Владика Теодосије (Живко Шибалић). Такође, нисам непријатељ Двери. Сарађивали смо неколико пута и потписник сам две петиције Двери. Међутим, нити Двери нити СПЦ не могу бити изузети од разумне критике. Наравно, овај текст се не бави СПЦ, већ Дверима, прокламованом политичком странком.

На сајту Двери наша су се поводом оснивања те странке и три чланка са ставовима троје челника „Покрета за живот Србије“. Говор Радована Тврдишића је убедљив, ако се задржите само на њему. Интервју Бошка Обрадовића је пун веште демагогије, али и даље је задржао приличну ноту уверљивости. Ауторски текст Лидије Глишић (12) је претенциозан и указује на повелику дозу таштине. То се уочава почевши од неприродне позе ауторке на фотографији са надланицом која је овлашно прислоњена на подбрадак, па до усиљених ставова који указују на сујетну жељу да се покаже интелектуална и морална надмоћ. Све то заједно упућује на извештаченост и одсуство аутентичности. Уопште, и ова три текста и сви текстови који се овим поводом налазе на сајту Двери обилују прекомерном дозом самодопадности, самозаљубљености и једном тенденцијом која изазива сумњу да Двери покажу да су савршене, јединствене, непоновљиве и незаобилазне. Да не претерујем када говорим о претераној хвалисавости челника Двери, сведочи и део још једног текста који су управо Двери пренеле на свом сајту. Ради се о речима искусног Милослава Самарцића, бившег главног уредника крагујевачких „Погледа“ а данас уредника листа „Слобода“ из Чикага. Иначе, господин Самарцић спада у оне који подржавају Двери у намери да постану странка, али и каже: "Све у свему, за ових 12 година, Двери су постале велика организација - али ефекти њеног рада у ствари су веома мали. Само из поштовања према тим људима и према њиховом напору нећу рећи: никакви!".(11)

„Нови народни договор“?

Двери су изложиле и свој програм у десет тачака под називом „Нови народни договор“. Идеје сличног назива са половичним успехом већ годинама нуди странка Чедомира Јовановића. И све то звучи ново и свеже, али траје онолико колико и цвеће у вази. Подсетићу на то да је СНС, која постоји више од две године, чињеницу да нема програм, прикрила кратким списком лепих жеља у десет тачака, очигледно успешно судећи по подршци коју имају. Очигледно неуспешно ако погледате суштину и прочитате те две и по странице текста, где нема ничега осим површности, неуверљивости и одсуства било какве политичке идеје, у облику општих места, констатација, фраза и парола. Повлачим паралеле са ЛДП и СНС, које су упадљиве. Да подсетим, „Десет принципа деловања српских напредњака“, који стају на две и по куцане стране су (скраћено):

1. Очување целовитости Србије;
2. Брига о Србима изван Србије;
3. Залагање за владавину права, Устав и законе и равноправност;
4. Заштита националних и религијских мањина;
5. Улазак у ЕУ, сарадња са Истоком и Западом;
6. Војна неутралност;
7. Борба против корупције и криминала;

8. Економско благостање;

9. Социјална правда;

10. Равномеран регионални развој и децентрализација.

За разлику од осталих странака, једино ДСС има Економски програм (15) у две књиге и у двадесет конкретних програма за поједине градове. Једино ДСС кроз те конкретне економске програме каже КАКО ће спровести оно што стоји у општем и званичном Програму ДСС (14) и многим другим програмским документима. Ни једна друга странка не каже како ће спровести то што им пише у програмима или принципима. Стога су програми тих странака шарене лаже и спискови лепих жеља.

То исто важи и за програм Двери. Двери су, додуше, постигле више него СНС - имају јасну политичку идеју. Двери имају јасан идејни мирис и укус, за разлику од СНС. То што ја не видим у чему се та политичка идеја Двери битно разликује од политичке идеје ДСС може да буде мој проблем? Колико видим, Двери тврде да ће им политичка пракса бити другачија од праксе свих осталих, па тиме и ДСС. Нажалост, нису понудили ни један уверљив доказ за то. Програм „Нови народни договор“ то није. Он је само доказ да Двери не нуде ништа ново. То што су Двери изложиле у десет тачака јесте квалитетније, лепше, дуже и боље исказано него смешни сурогат програма СНС, али је и то само списак жеља. Нигде не стоји како ће Двери то спровести осим тврдње да ће бити „широки надстраначки покрет који почива на новом народном договору“ и да ће све радити боље од режима и опозиције.

То није довољно. Тврдити да сте другачији, бољи и посебни, и да вам треба веровати на реч због пређашњег рада као НВО је инфантилно и превазиђено. Рад једне НВО је потпуно другачији од рада једне политичке странке. Тако је код нас а тако је и у свету. Те ствари нису упоредиве. Узмите само пример Г17 Плус. Као експертска НВО они су заиста деловали потпуно другачије, уверљивије него као странка. За десет година су доживели потпуну деградацију и потпуно кадровско осипање ширег врха (да ме не схватите погрешно, ни као НВО ми се нису допадали). Свака странка почиње од нуле, па тако и Двери.

Знам да је ситуација у Србији неподношљива. Делим са вама нека уверења, господо из Двери. Знам и да је изузетно тешко понудити нешто ново (а то што сте ви нови у политици, то је одлика сваке нове странке). Знам да имате добре намере. Међутим, то

што ви чините и нудите не излази из оквира уобичајене политичке понуде. Нема ничега неортодоксног у вашем приступу, ничег што указује да нисте и нећете бити део политичког естаблишмента (а већ делујете под окриљем СПЦ, која је део естаблишмента). Тиме што ћете постати странка постаћете део, како ви кажете, „страначко-паразитског система“. Изгубићете неумитно већину квалитета које сте имали као НВО.

При томе, само ваша и ничија је тврдња да би остајање у форми НВО било неморално и неодговорно. За то вас нико не би оптужио, чак ни ваша савест. То је само један од ваших алибија да оправдате своју трансформацију. Моралност и одговорност нису ствар форме - НВО, или покрет, или странка - већ ствар ваше суштине као појединаца и групе. Своју моралност и одговорност нисте изгубили као НВО (нити би је изгубили надаље), па је нећете добити као странка.

Враћам се суштини овог чланка, анализи програма Двери. Тиме доказујем тврдњу да Двери не нуде одговоре КАКО?, већ нуде само одговор на питање ЗАШТО? Двери не нуде решења, већ само анализу постојећег стања и начелне, опште програмске ставове.

За почетак, цитираћу Бошка Обрадовића, који у већ поменутом интервјуу каже: „У изради нашег предлога новог народног договора учествовало је на разне начине око 100 водећих српских интелектуалаца и стручњака из различитих друштвених области“. Прво, Двери нису објавиле тих стотину имена „водећих српских интелектуалаца и стручњака из различитих друштвених области“. То је неопходно да би свако могао да се увери у ауторитет људи који стоје иза њиховог програма. Овако, остаје само празна тврдња на нивоу непоткрепљене хвалисавости.

Друго, програм је веома кратак и не нуди одговоре КАКО ће Двери спровести своје замисли. Забрињава податак, ако га сматрамо веродостојним, да је „око 100 водећих српских интелектуалаца и стручњака из различитих друштвених области“ написало тако уопштен, неконкретан и тако штур програм. Јао нама ако „100 водећих српских интелектуалаца и стручњака из различитих друштвених области“ може да произведе овако нејак текст, тј. ако је то врхунац њихових умних способности. Овако најмање остаје велика сумња у податак о „100 водећих српских интелектуалаца и стручњака из различитих друштвених области“ који су писали програм Двери.

Трећа начелна примедба је да „Двери“ постоје већ дванаест година, како са разлогом истичу. Један од челника Радован Тврдишић каже: "Двери (...) имају искуство друштвеног деловања. За тих 12 година смо били у непосредној сарадњи са свим водећим институцијама српског народа. (...) За тих 12 година кроз непосредну праксу

научили смо да делујемо на српском друштвеном простору". И даље он набраја остала искуства и наводи успехе и активности своје организације током више од деценије. И помиње „реку стручних, поштених и часних родољуба“ која стоји иза Двери и која је учествовала и у припремању политичке понуде. Ако је то све тако импресивно и велико како челник Двери тврди, како је онда могуће да су то огромно искуство, тих „100 водећих српских интелектуалаца и стручњака из различитих друштвених области“ и та „река стручних, поштених и часних родољуба“, током 12 година успели да нам подаре једва седам куцаних страница програма, без конкретних решења и одговора КАКО остварити исправне жеље.

Ради се о огромној диспропорцији између прокламованих способности и идеја, са једне стране, и конкретних, опипљивих и за остварење спремних решења. Јао Дверима, реци стручњака, родољуба и јао стотини водећих српских интелектуалаца ако је ово резултат њиховог дванаестогодишњег искуства и рада. Тих 12 година су морале да произведу - јер Двери желе да мењају државу из темеља - свеобухватан нацрт-приказ нове структуре државе (државне управе, парламента, владе, правосуђа, министарстава, агенција, јавних предузећа итд. са све пратећим законима); нацрте свих важнијих закона и подзаконских аката, поготово из области које Двери истичу у својих 10 тачака. Такође, нацрте закона који недостају јер неке области програма Двери нису покривене законима и регулативом.

Подједнако важно, недостаје цео економски програм, детаљан, прецизан, који покрива све економске аспекте (све то ДСС има). Да су то Двери изнедриле, онда би то што тврде имало покриће и свако би морао рећи - да, ви сте нешто посебно, нешто боље од свега што постоји. Али свега тога нема. Није довољно дати само основна политичка начела. Данас, 2011. године, ако желите да докажете да сте бољи од других, ако желите да budete уверљиви, аутентични, ако наглашавате критично стање и хитност делања, и хвалите се да постојите 12 година, поред уопштеног и кратког програма, морате одмах изнети и све што мора да прати основна начела. Шта је то већ сам делом навео. Овако остаје утисак о једној површности и неуверљивости, о рутинерству којим су Двери приступиле бацању рибарске мреже и лову на гласове. Цео програм „Двери“ се свео на низ непоткрепљених, дакле, празних обећања.

„Старе фразе у новом паковању“?

Кренимо редом, тачку по тачку.

1. "Породица на првом месту!". Двери су успешно препознале и на прво место програма ставиле питање породице и демографије. Нису дали предлоге закона из ове

области. Додуше, биолошки опстанак породице и друштва је везан и за питање очувања животне средине, које се спомиње само у пар речи у тачки 4, али се Двери не баве тим проблемом. Прва два пасуса ове тачке представљају демографске констатације без предлога конкретних решења. Трећи пасус, осуда друштва размажених појединаца и саможивих потрошача и афирмативни ставови о породици су сјајни, али нема предлога како спровести жељено. Четврти пасус је кратка фраза о здравственом и образовном систему. Пети пасус нуди нешто конкретније ставове. Предлаже да се Национални план (НП) бави породицом и да се оснује ново министарство - за породицу и здравље. Нажалост нема предлога закона о том министарству, његових детаљних надлежности нити главних предлога закона из те области - није ни споменуто доношење нпр. Закона о породици. Дискутабилна је и тврдња да би НП и то министарство требало да се баве реформама закона о раду и закона о пореском систему. Последњи, шести пасус је само кратка парола. Двери су пале на испиту по питању најважније тачке свог програма, оне тачке по којој би могли да се разликују од осталих, и по чему су били познати као НВО. (1)

2. "Солидарност - социјални патриотизам". Први пасус је пука констатација проблема глади и егзистенције, без предлога решења. Други, осим констатације, даје и мени допадљиву дефиницију „социјалног патриотизма“, али опет без одговора КАКО остварити солидарност и социјални патриотизам. Последња реченица о „враћању доказаним историјским обрасцима-мобама, (...) радним акцијама и јавним радовима“ асоцира на време соцреалистичког колективизма пете и шесте деценије комунистичке ФНРЈ и представља превазиђен историјски образац. Поставља се питање како „убедити“ грађане да „пристану“ на „добровољни бесплатни рад“ - милом или силом? Трећи пасус је промашена фраза о потреби за већом спремношћу државе за помоћ уgroженима у ванредним ситуацијама или елементарним непогодама. Спремност државе и сада постоји, будимо толико поштени, али је потребна већа конкретна материјална и финансијска помоћ у тим случајевима. Четврти пасус је опет констатација и залагање без решења. Последњи, пети пасус је парола. Није поменут ни један предлог неког закона или начина на који ће бити остварена идеја о „социјалном патриотизму“. (2)

3. "Домаћинска економија". У условима економске кризе и конкретног катастрофалног стања наше економије, од сваке политичке странке се очекује да економија буде најбоље и најдетаљније обрађена област. Очекују се само конкретна и примењива решења. „Двери“ по овом питању остају само на општим ставовима, начелним залагањима, фразама и паролама. Једино у седмом, претпоследњем пасусу, предлажу формирање развојне инвестиционе банке и фонда за одрживи развој, без потребне законске регулативе и надлежности. Нема ни једног предлога неког законског решења, нпр. о томе како ће бити остварена „ревизија плачкашке приватизације“. Види се да ову област најмање познају и да немају представу о томе шта су конкретна економска решења. И подсетимо се духовите тврдње Двери да је и ову тачку писао део од „100 водећих српских интелектуалаца и стручњака из различитих друштвених области“. Шта човек да

каже осим да се насмеје. (3)

4. "Реални и одрживи развој Србије". Као и свака тачка, и ова износи пуку констатацију на почетку, а паролу на крају. Други и трећи пасус не нуде никаква решења из ове области, већ само констатације, опште ставове и фразе. Једину пажњу у овој тачки изазива прва реченица првог става, која износи детињаству основачку тврдњу о томе да је наша земља једна од најлепших (која није? - све су!) и наивну и аматерску тврдњу о „богатству наших ливада“. Да није смешно, било би трагично. И, наравно, чак се ни не помиње Закон о реалном и одрживом развоју. (4)

5. "За јаку Србију слободних људи". Ова тачка представља несхватљиву мешавину ставова и констатација о мноштву неповезаних области (спољна политика, грађанске слободе, технологија, корупција, локална самоуправа, територијална целовитост и самосталност, војска, КиМ, регионализација, деметрополизација...). За разлику од осталих тачака, овде се не назире ни поента ни тема. Наравно, кад нема ни теме, нема ни става, па не може бити ни решења. Ипак ова тачка због свега што сам навео, је слабије обрађена и од економије. (5)

6. "Против страначко-паразитског система и колонијалне управе!". Осим оштрих констатација и ставова, ово поглавље не нуди ништа. Очекивали бисмо да Двери бар овде дају нека конкретна решења, да су овде јаки. Некакав предлог закона о сукобу интереса, о корупцији, о политичким странкама... Ништа од тога. О површности којом је обрађена ова област сведочи испразна парола на крају: „Не кради државу, не кради народ - морални је императив нове српске политике“. (6)

7. "Спољна политика остваривана само српског интереса". У овој области Двери износе потпуно истоветне ставове ставовима ДСС. Ни Двери не кажу да су против уласка у ЕУ (они су „за одговорни дијалог са ЕУ“), већ наступају као евроскептици, као и ДСС. Против су уласка у НАТО, и као и ДСС и СНС, залажу се за војну неутралност. Као и ДСС и СНС, залажу се за сарадњу и са осталим силама, на првом месту земљама БРИК. Ништа ново, ништа оригинално, али и без промашаја. Једино је споран наслов поглавља. Наиме, Србија јесте и треба да буде држава српског народа, по Уставу, али државна и спољна политика морају водити рачуна о интересима свих грађана Србије, а не само о „остваривању само српског интереса“. У Србији живи (не рачунајући Арбанасе на КиМ) око 17 одсто несрпског становништва. (7)

8. "Српска мрежа: једино српске интеграције немају алтернативу". Овде Двери претачу своју добру конкретну активност и успех да повежу двадесетак (од неколико хиљада) организација из Србије, Српске, Црне Горе и расејања у тзв. Српску мрежу, мрежу организација повезаних путем интернета и путем заједничких акција. Није спорно да треба повезати све српске организације, сву дијаспору и све српске земље, али је питање да ли то треба да буде једно од десет основних програмских одређења једне политичке странке. Једно од двадесет сигурно, али сам уверен да има неколико важнијих темељних политичких и економских питања. Овде је присутна нешто већа конкретност у залагању јер се ради о заметку идеје која већ функционише. Све остало у овој осмој тачки, као и у претходним, само су констатације, општа места и парола на крају. Не помиње се Закон о дијаспори или како „дијаспори омогућити електронско гласачко право“. (8)

9. "Културно-просветна и спортска политика идентитета". Због робовања маркетиншкој форми да се у десет тачака изнесе програм, уочљиво је да су Двери у ову тачку програма угурале чак три области, од којих две могу бити повезане, култура и просвета, али трећа - спорт, не може. Спорт и нпр. питање омладине су могли бити обрађени заједно, али и одвојено. Уверљивије би било да је нпр. ова тачка гласила: "Културна, просветна и научна политика идентитета". Очигледно је да су господа из Двери занемарили науку или да сматрају да је она део културе и просвете, што је погрешно. Као и остале тачке, све се своди на констатације, опште ставове, фразе и паролу. Помиње се Закон о ћирилици, Нова национална стратегија образовања, нови Закон о спорту. Да ли су Двери све то написале и представиле, а постоје 12 година? Нису! Зашто? Помиње се реформа јавног медијског сервиса. Прво, нејасно је на шта се мисли, на тзв. јавни сервис, РТС, или на целу медијску сферу - државну и приватну? Ја бих рекао да су потребни драстични резони у медијима и њихово свођење на првобитну едукативно-информативну сврху те укидање њихове рекламне и забавне функције. То код Двери не стоји. Такође, стоји нејасан став о Болоњској декларацији. Да ли су Двери за укидање примене Болоње или нису? И коју алтернативу нуде? (9)

10. "Ново одушевљење". Како су тачке програма Двери објављиване, дан за даном, очекивао сам да ће последња тачка обухватити неку област која је заобиђена у претходних девет тачака, а у наредном пасусу и наводим те многобројне пропуштене области. Међутим, не. Двери су се одлучиле за један закључни текст који обилује констатацијама и жељама и који, онако српски да га цео народ разуме, говори о „глобалним парадигмама“. У другом делу тог текста, после тачних тврдњи из првог, ствари су се отеле контроли и први пут, после дуго година срео сам дух иритирајућег новоговора ЈУЛ и Мирјане Марковић, преточен у тај део текста и у сам наслов десете тачке програма - „Ново одушевљење“. Јој. Тај део текста обилује јуловским заносима, и почиње реченицом: "Време је за ново одушевљење". Чиме желите да одушевите народ, господо из Двери? И опет главна примедба - КАКО? После тог новог одушевљења, Двери кажу и „Време је (...) да изнова заволимо Србију“. Аутор ове и претходне

реченице има проблем са сагледавањем стварности. Грађане не могу одушевити празне речи и демагогија, већ дела, животна, стварна, опипљива - ако Двери мисле да је то њихов програм, греше. То што је одушевљавало и инспирисало грађане, то су дела Гојка Стојчевића. Што се тиче пароле „Време је да изнова заволимо Србију“, довољно је рећи - онај ко не воли своју земљу тешко да ће је икада заволети, примера имате довољно. (10)

Поред многобројних начелних примедби које сам већ изнео, додајем још једну. Због већ поменутог робовања маркетиншкој форми да се у десет тачака изнесе програм, уочљиво је да су Двери у десет тачака програма угурале и спојиле у појединим тачкама неспојиве области. Још је важније што многе важне области нису уопште обрађене. Читава једна грана државне власти - правосудни систем - није ни дотакнута. Поред области правосуђа, програм Двери потпуно заобилази или само овлаш дотиче следеће области:

- област војске и одбране (врло кратко у тачкама 5. и 7);

- област људских права и заштите и безбедности државе и грађана;

- област државне управе и локалне самоуправе;

- област пољопривреде (једна реченица у тачки 4);

- област привредног система (у том погледу се не може рачунати на тачку 3. „Домаћинска економија“);

- област урбанизма и просторног планирања;

- област рударства и енергетике (једна реченица о енергетици у тачки 4.);

- област природних ресурса (једна реченица у тачки 4.);

- област здравства, област науке, област екологије, област омладинске политике и, на крају, што изазива чуђење, заобилази се и област односа државе и цркве.

Овде могу изнети претпоставку због чега се избегава ова неизбежна област. Двери су, није тајна, настале и настају под окриљем СПЦ. У том погледу су биле предмет и неутемељених оптужби. Због тога, да би избегли поновне оптужбе и да би прикрили чињеницу о повезаности са СПЦ, они вештачки доказују неповезаност са СПЦ тако што се у програму не осврћу на једну важну област, коју управо они морају да обраде и изнесу свој став. Иначе, све области за које сам навео да се Двери њима не баве стоје, уз остало, у програму ДСС.

Двери су веома графички привлачно осмислиле свој знак, лого, назив, пароле и слогане и остале појавне графичке елементе. Знак је изузетно успешно и вешто стилизовани лик Богородице са Исусом. Осим назива Двери, ту је и упечатљив слоган-назив „Покрет за живот Србије“. Најављен је и изборни слоган „Србија пре свега“. Ћирилични лого је одличан. Вешто су урађене и позадине које носе знак, лого, и остале слогане, које су плаве или црвене боје, али проткане дискретним крстовима различитих нијанси плаве или црвене. Наравно, и цео графички идентитет Двери јасно асоцира на религиозност и на везу са СПЦ.

Не могу говорити у име ДСС, али претпостављам да је ДСС отворена за сарадњу и да нема ништа против сарадње са Дверима као странком пре избора. Нисам уверен да Двери имају исти став. О томе треба разговарати.

На крају овог текста поновићу једну и изнети и нову замерку. Поновићу замерку да Двери нигде нису објавиле имена „100 водећих српских интелектуалаца и стручњака из различитих друштвених области“ који су уз челнике Двери писали програм. То оставља простор за сумњу да ли ти људи постоје и, ако постоје, да ли су баш они водећи српски интелектуалци и стручњаци из различитих друштвених области?

Нова крупна примедба се односи на недостатак биографија. Чињеница је да Двери имају „Управни одбор“. На њиховом сајту никада нису постојали нити постоје подаци ко су чланови УО. Такође, не постоје подаци о томе ко су (привремени?) челници нове странке. Можемо закључити да су то десет колумниста Двери. На обимном сајту Двери у представљању нове странке, у иступима и текстовима челника Двери, недостаје једна

веома важна ствар. Нигде не постоје биографије челника Двери. Или биографије десет колумниста Двери. Претпостављам да се челници Двери не стиде својих биографија? А саме биографије иначе нам могу дати основне податке о људима, о стручности, образовању, биографије доприносе нечијем ауторитету и уверљивости. Све странке, какве су да су, имају на својим интернет странама све потребне биографије. Изговор да су тек странка у оснивању не важи јер Двери постоје 12 година.

Није ваљда да Двери сматрају да треба толико да се разликују од осталих странака, да за њих не важе позитивни стандарди? Због тога остаје питање - Господо, челници Двери, ко сте ви? Упознајте нас са својим биографијама.

---

(1) <http://www.dverisrpske.com/tekst/1876524>

(2) <http://www.dverisrpske.com/tekst/1876530>

(3) <http://www.dverisrpske.com/tekst/1876545>

(4) <http://www.dverisrpske.com/tekst/1876555>

(5) <http://www.dverisrpske.com/tekst/1876594>

(6) <http://www.dverisrpske.com/tekst/1876607>

(7) <http://www.dverisrpske.com/tekst/1876618>

(8) <http://www.dverisrpske.com/tekst/1876630>

- (9) <http://www.dverisrpske.com/tekst/1876641>
- (10) <http://www.dverisrpske.com/tekst/1876659>
- (11) <http://www.dverisrpske.com/tekst/1876470>
- (12) http://www.srpskamreza.net/Aktuelnosti_arhiva.aspx?ID_Teksta=2405&ID_Rubrike=22
- (13) http://www.srpskikulturniklub.com/dveri_ulaze_u_politiku
- (14) http://www.dss.rs/view_file.php?file_id=257
- (15) <http://www.ekonomskisavetdss.com>
- (16) http://www.drzavnauprava.gov.rs/view_file.php?file_id=661

(standard.rs)